

WOJEWODA WIELKOPOLSKI
KN-I.4102.69.2017.8

10.07.20.33.2017
Poznań, 15 grudnia 2017 r.

**ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO**

z dnia 15 grudnia 2017 r.

w sprawie zmiany zarządzenia zastępczego z dnia 12 grudnia 2017 r.

nr KN-I.4102.49.2017.8

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz.U. z 2016 r. poz. 744 i Dz. U. z 2017 r. poz. 1389) i art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu zastępczym Wojewody Wielkopolskiego z dnia 12 grudnia 2017 r. nr KN-I.4102.49.2017.3 wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł zarządzenia zastępczego otrzymuje brzmienie:

„w sprawie nadania ulicy **22 Stycznia** położonej w miejscowości Miejska Górka nazwy **Niepodległości**”;

2) § 1 zarządzenia zastępczego otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Ulicy **22 Stycznia** położonej w miejscowości Miejska Górka nadaje się nazwę **Niepodległości**.”;

3) uzasadnienie do zarządzenia zastępczego otrzymuje brzmienie jak uzasadnienie do niniejszego zarządzenia zastępczego.

§ 2. Zarządzenie zastępcze podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego i wchodzi w życie z dniem 29 grudnia 2017 r.

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy zakazuje propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (zwanej dalej: „ustawą”) obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku jednostki samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1.

W związku z tym, że ustawa weszła w życie 2 września 2016 r. właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego utraciły z dniem 2 września br. Kompetencje do dokonywania zmian nazw w oparciu o przepisy art. 6 ust. 1 niniejszej ustawy. Obowiązek nadania nazwy spoczywa w takim przypadku na wojewodzie.

Mając na uwadze, że wydanie zarządzenia zastępczego przez wojewodę wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (art. 6 ust. 3 ustawy), Wojewoda Wielkopolski pismem z 18 września 2017 r. znak: KN-I.4102.9.2017.21 wystąpił do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko narodowi Polskiemu z wnioskiem o wydanie stosownej opinii. Pismem z 3 listopada 2017 r. znak: BUW-940-234(50)/17 Dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa poinformował, że w ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa ulicy 22 Stycznia w miejscowości Miejska Górka jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy. Z dołączonej do ww. pisma noty historycznej wynika, że „dnia 22 Stycznia 1945 r. nastąpiło wkroczenie jednostek Armii Czerwonej do miejscowości Miejska Górka - obecnie w woj. wielkopolskim. Zgodnie z propagandową praktyką władz komunistycznych wydarzenie to celebrowane było - niezgodnie z faktami historycznymi jako „dzień wyzwolenia” oraz powód do wyrażania wdzięczności społeczeństwa wobec Armii Czerwonej. Tymczasem wbrew nadziejom Polaków, oczekujących odbudowy wolnego kraju po likwidacji okupacji niemieckiej, Armia Czerwona w latach 1944-1945 r. stała się narzędziem ponownej aneksji niemal połowy terytorium RP do ZSRS, zniewolenia całej reszty kraju oraz budowy w nim systemu komunistycznego w pełni zależnego od władz w Moskwie. Zajęcie ziem polskich przez Armię Czerwoną zapoczątkowało zarazem nowy okres martyrologii narodu polskiego. (...) Stacjonowanie Armii Czerwonej/Sowieckiej w Polsce po roku 1944 uniemożliwiło odbudowę niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej i było podstawowym czynnikiem, który zapewnił funkcjonowanie państwa komunistycznego na ziemiach polskich objętych dominacją ZSRS. Waga tych faktów sprawia, iż przedmiotowa nazwa, honorująca moment wkroczenia Armii Czerwonej do wymienionej miejscowości, spełnia rolę daty symbolizującej komunizm”.

Nazwa ulicy 22 Stycznia nie została przez gminę zmieniona w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został potwierdzony przez Instytut Pamięci Narodowej. Wprawdzie Wojewoda Wielkopolski wydał 12 grudnia 2017 r. zarządzenie zastępcze nadające ulicy 22 Stycznia nazwę Rodu Górków, niemniej jednak w miejscowości Miejska Górka znajduje się już ulica, której nadano nazwę Górków. W związku z powyższym zaistniała konieczność

zmiany zarządzenia zastępczego z dnia 12 grudnia br. w zakresie określonym w § 1 niniejszego zarządzenia i opiniowanej przez IPN ulicy ponownego nadania nazwy.

Wobec powyższego działający przy Wojewodzie Wielkopolskim Zespół do spraw wykonania ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (zwany dalej: „Zespołem”) przedłożył ponownie organowi nadzoru nowe propozycje nazwy ulicy. Wojewoda Wielkopolski biorąc pod uwagę propozycje przedstawione przez Zespół postanowił nadać ulicy 22 Stycznia nazwę Niepodległości.

Nazwa nawiązuje do Narodowego Święta Niepodległości – jest ono obchodzone corocznie 11 listopada dla upamiętnienia odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r., po 123 latach zaborów (1795–1918). W latach 1919–1936 rocznica odzyskania niepodległości miała charakter wojskowy. Pierwszy raz w pełni uroczystości upamiętniono odzyskanie niepodległości 14 listopada 1920 r. Tego dnia uhonorowano Józefa Piłsudskiego jako zwycięskiego Wodza Naczelnego w wojnie polsko-bolszewickiej wręczając mu buławę marszałkowską. Po przewrocie majowym w 1926 r. obchody kolejnych rocznic były uroczystościami ściśle wojskowymi. W tym samym roku Józef Piłsudski jako prezes ministrów wydał okólnik ustanawiający ten dzień wolnym od pracy dla urzędników państwowych. Odtąd w tym dniu na placu Saskim w Warszawie Piłsudski dokonywał przeglądu pododdziałów, a następnie odbierał defiladę (po raz ostatni w 1934 r.). W 1928 r. plac Saski w stolicy nazwano placem marszałka Józefa Piłsudskiego. Rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 29 października 1930 r. ustanowiono odznaczenie państwowe Krzyż i Medal Niepodległości dla osób czynnie zasłużonych dla niepodległości Polski. Dnia 11 listopada 1932 r. odsłonięto Pomnik Lotnika w Warszawie. Rangę święta państwowego nadano Świętu Niepodległości dopiero ustawą z dnia 23 kwietnia 1937 r. Miało ono łączyć odzyskanie suwerenności państwowej z zakończeniem I wojny światowej oraz upamiętniać Józefa Piłsudskiego. Do czasu wybuchu II wojny światowej obchody państwowe odbyły się dwa razy: w 1937 r. i 1938 r. W 1937 r. uświetniono je odsłonięciem pomnika gen. Józefa Sowińskiego. Podczas okupacji niemieckiej w latach 1939–1945 przygotowywano konspiracyjne obchody rocznicy 11 listopada. W 1945 ustanowiono Narodowe Święto Odrodzenia Polski, obchodzone 22 lipca, w rocznicę ogłoszenia Manifestu PKWN i jednocześnie zniesiono Święto Niepodległości. W okresie PRL obchody rocznicy odzyskania niepodległości 11 listopada organizowane były nielegalnie przez środowiska niepodległościowe w tym piłsudczykowski. Organizatorzy i uczestnicy tych uroczystości często byli represjonowani przez ówczesne władze państwowe. Święto Niepodległości obchodzone 11 listopada zostało przywrócone przez Sejm PRL ustawą z dnia 15 lutego 1989 r. pod nazwą „Narodowe Święto Niepodległości”. Dnia 11 listopada 1997 r. Sejm podjął uchwałę głoszącą m.in. *„Ta uroczysta rocznica skłania także do refleksji nad półwieczem, w którym wolnościowe i demokratyczne aspiracje Polaków były dławione przez hitlerowskich i sowieckich okupantów, a następnie – obcą naszej tradycji – podporządkowaną Związkowi Radzieckiemu komunistyczną władzę”*. Dzień ten jest dniem wolnym od pracy. Główne obchody, z udziałem najwyższych władz państwowych, odbywają się w Warszawie na placu marsz. Józefa Piłsudskiego przed Grobem Nieznanego Żołnierza.

Nazwa Niepodległości zasługuje na wyeksponowanie poprzez nadanie ulicy nazwy Niepodległości. Podkreślenia wymaga, że nazwa ulicy (Niepodległości) nie narusza dyspozycji art. 1 ustawy.

Jednocześnie należy podkreślić, że zmieniane zarządzenie zastępcze wejdzie w życie po czternastodniowym okresie wyczekiwania tj. 29 grudnia 2017 r., zatem mając na względzie przedmiot regulacji niniejszego zarządzenia uznać należy, iż wprowadzane nim zmiany przesądzą o zasadności skrócenia okresu vacatio legis i określenia terminu wejścia w życie na dzień 29 grudnia br. ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa prawnego

oraz uniknięcie sytuacji, w której dwie różne ulice, w dwóch różnych lokalizacjach Miejskiej Górki nosiłyby zbliżone nazwy (Górków i Rodu Górków). Powyższe służy zapewnieniu ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Biorąc pod uwagę powyższe wydanie zarządzenia jest konieczne i uzasadnione.

POUCZENIE

Niniejsze zarządzenie zastępcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Otrzymują:

Burmistrz Miejskiej Górki

Rada Miejska w Miejskiej Górze